

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“ СЕЛО БОРОВАН, ОБЛАСТ ВРАЦА,
УЛИЦА „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ“ № 2, e-mail: info-602003@edu.mon.bg**

УТВЪРДИЛ:
МИГЛЕНА НИНОВА

Директор на Основно училище "Отец Паисий" село Борован

СЪГЛАСУВАЛ:
ИЛИЯН БУКОВСКИ

Председател на Обществения съвет в Основно училище "Отец Паисий" село Борован

**СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА ОУ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“ С.БОРОВАН
2024-2029г.**

Стратегията за развитие на училището за периода 2024-2029 година е одобрена от Обществения съвет (Протокол № 2/04.02.2025г.), приета с Протокол № 8/04.02.2025г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед № 511/06.02.2025г. на директора на училището.

Стратегията за развитието на Основно училище „Отец Паисий“ с. Борован определя развитието на училището за периода 2024 – 2029 година и дефинира визия, извежда ключови области на въздействие, водещи ценности за училището, дефинира постижими стратегически и специфични цели и адекватни дейности за тяхното реализиране.

Стратегията е насочена към осигуряване на по-голяма стабилност и предсказуемост за развитието на училището на базата на задълбочен анализ на текущото състояние на институцията и определяне на външните и вътрешните фактори, оказващи ѝ влияние.

Основна цел на предложените интервенции е осигуряване на качествено и приобщаващо образование за всички ученици, възможност за усъвършенстване и развитие на педагогическите специалисти и изграждане на съвременна и адаптирана към образователните потребности среда. Стратегията цели и определяне на ключовите партньори, както и по-ефективното планиране на задачите и ресурсите през следващите **5 години**.

Стратегията за развитие на Основно училище „Отец Паисий“ с. Борован за периода 2024 – 2029 г. отразява промените в образователната политика на Република България, но се стреми и към запазване на традиционните ценности и качество на българското образование. При изготвянето ѝ са отчетени динамиката на средата, промените в техниките и технологиите, влиянието на тези промени върху осъществяваното образование и постоянната необходимост от придобиване на нови знания и практически приложими умения.

Изпълнението на предвидените дейности ще подобри качеството на образованието и подкрепата за личностно развитие, ще повиши компетентността на педагогическите специалисти по отношение на иновативните методи на преподаване и оценяване, на приобщаване на учениците със специални образователни потребности и учениците в риск, ще направи училищната среда по-съвременна и безопасна.

Стратегия за развитие на Основно училище „Отец Паисий“ с. Борован е разработена на основание *чл. 263, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)* и *чл. 7, ал. 1, т. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор* и е съобразена със Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в област Враца (2023-2027). В съответствие с разпоредбите на *чл. 263, ал. 4 от ЗПУО* стратегията е насочена към изпълнение на стратегически и специфичните цели в следните приоритетни области:

1. качество на образованието и мерки за неговото повишаване;
2. патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на учениците;
3. осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности;
4. гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
5. Механизъм за съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на ученици в задължителна училищна възраст;
6. предоставяне на равни възможности за обучение и възпитание;
7. приобщаване на ученици;
8. противодействие на тормоза и насилието;
9. превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното и училищното образование.

Съгласно *чл. 263, ал. 6 от ЗПУО* задачите за постигане на целите са планирани по години. Резултатите от изпълнението на задачите се отчитат в края на всяка учебна година.

Нормативна осигуреност

- Закон за предучилищното и училищно образование
- Националната програма за развитие България 2030;
- Концепция за развитието на изкуствения интелект в България до 2030 г.
- Стратегия за развитие на предучилищното и училищно образование в област Враца (2023 – 2027)
- Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република

България (2021 – 2030);

- Национална програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца (2023-2026);
- Националната стратегия за младежта (2021-2030);
- Национален план за възстановяване и устойчивост;
- Европейската референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот;
- Секторна стратегия за безопасност на движението по пътищата (2021 – 2030)

I. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА УЧИЛИЩЕТО И УСЛОВИЯТА, ПРИ КОИТО ФУНКЦИОНИРА

1. Характеристика на училището

ОУ „Отец Паисий“ е основано през 1820 година в зората на Българското възраждане, когато само 42 населени места по българските земи има такива. До 1834 година борованското училище се помещава в частни къщи. След 1834 година край воденицата се постоява килия и там се настанява училището. В тази килия то е до Освобождението от османска власт. Интересът към училището и жаждата за знания са огромни, но двете стаи на килийното училище не са в състояние да поберат децата. По инициатива на тогавашния пръв учител – Първан Бенев Върбовски е построено ново училище, наречено Отец Паисий. Средствата са събирани в пари, храни и материали от населението. Строежът започва през 1880 година и завършва през 1882 година. Направени са четири класни стаи, свързани с голям коридор. По-късно 1885 година е пристроена и канцелария за учителите. Дворът на училището е заграден с дувар от сурови тухли, влизането се извършвало през дървена врата, която се намирала приблизително на същото място където е и днес.

След въвеждане на задължително основно образование, училището става тясно за всички подлежащи ученици. Наемат се допълнителни стаи в няколко частни къщи, но и те се оказват недостатъчни. 1905. година започва строежът на ново училище наречено „Кирил и Методий“. През 1924 година е построено училище Христо Ботев. В двете училища Кирил и Методий и Христо Ботев са настанени децата от началния курс. Отец Паисий – остава за нуждите на прогимназиалния курс, но отново са наети стаи в частни къщи. 1935 година ремонтите на старото училище Отец Паисий вече стават невъзможни. Започват постъпления за изграждане на ново училище на мястото на старото. По това време училището разполага с 6 хиляди декара земя, от които в училищната каса постъпват 650 хиляди лева необходими за изграждането на новото училище. 1937 година въпреки трудностите и проблемите свързани с набавянето на строителни материали, пари и работна ръка, новата сграда е завършена и през 1939 година е построен и втори етаж. След 1944 година е построен салонът към училището.

През 60-те години на 20 век започват значителни подобрения на материално техническата база. Изградена е спортна площадка. Обучението се извършва на една смяна. Голяма част от учениците започват да се обхващат в извънкласни занимания. Към училището са изградени различни кръжоци, клубове, спортни секции, хор и други, а по-късно и фанфарна музика. За качеството на образованието и успеха на училището винаги се грижат високо квалифицирани учители.

Училището е общинско. Според вида на подготовката то е неспециализирано, а според етапа или степента на образование е основно. Учениците в училището са разпределени в осем паралелки от I до VII клас. Има сформирани и седем групи за целодневно обучение. Педагогическият персонал се състои от деветнадесет човека плюс ресурсен учител.

Основно училище „Отец Паисий“ разполага с добра материална база – осем класни стаи, ресурсен кабинет, ремонтиран физкултурен салон и спорна площадка, два компютърни кабинета с кабелен и безжичен интернет, покриващ територията на училището, двора и парка. На разположение на учениците е столова, в която се подsigурява безплатен обяд за учениците от групите с Целодневна организация на учебния ден. Поддържат се зелените кътове в коридорите, в класните стаи и в парка. Обособени са битов кът и кътове на славата.

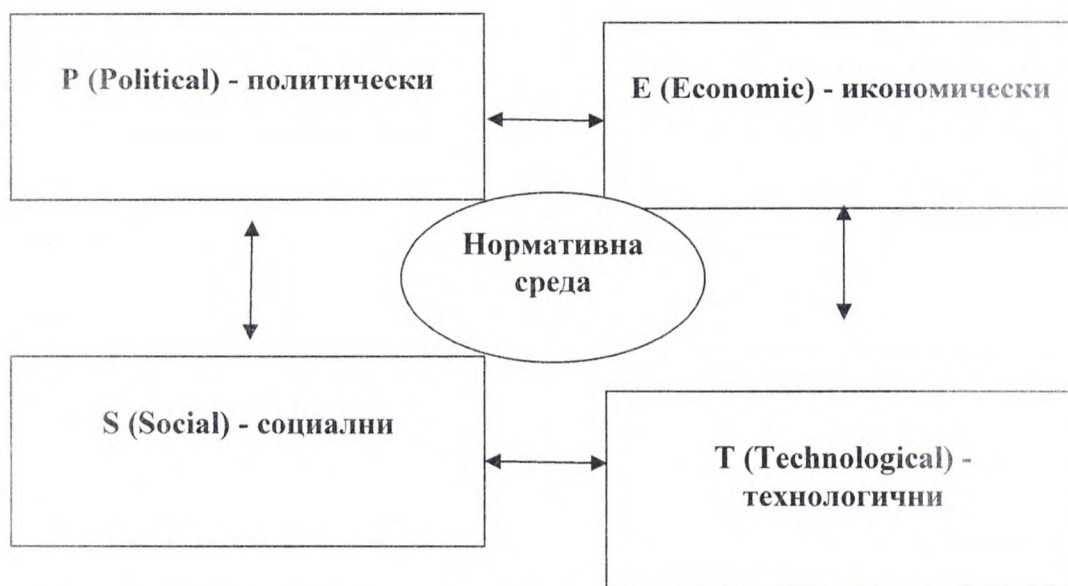
Училището е изправено пред предизвикателствата на динамично променящите се съвременни обществени отношения и навлизането на информационните и комуникативни технологии в живота. Друго предизвикателство е осигуряването на възможности за приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование, като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

2. АНАЛИЗ НА ВЪНШНАТА СРЕДА (PEST АНАЛИЗ)

Външните фактори имат негативно въздействие върху развитието на образователната система. Въздействието на средата оказва силно влияние върху личността на учениците, мотивацията им за учене, а също така и върху поведението им.

Анализ на тенденциите на външната среда

PEST АНАЛИЗ

Среда	Тенденции	Последствия
1	2	3

Политическа	ЗПУО – образованието е национален приоритет.	Качествена промяна във философията на образователната система: нова образователна структура, организация на обучение, гъвкавост и свобода на учебните планове и програми, ново отношение към ученика и учителя и неговата квалификация и кариерно израстване, оптимизирана система на оценяване, форми за цялостна и индивидуализирана подкрепа на учениците, автономия на институцията и др.
Икономическа	Нестабилна/неработеща икономика. Социални неравенства – ниски доходи на семействата, безработни родители. Съществен ръст на заплатите на педагогическите специалисти през последните години	Свиване на разходната част от бюджета на училището. Ученици напускат училището – семействата заминават в чужбина. Недостатъчна материална осигуреност на ученика в семейството. Повишаване мотивацията на учителите за съзнателно и отговорно отношение към професионалните им задължения.
Социална	Влошаване на демографските показатели. За родителите образованието на децата им не е водеща ценност. Стремеж за подобряване влиянието на средата върху възпитанието на учениците и мотивите за учене.	Намаляване броя на учениците. Нарастване на социалните различия между учениците. Подобрени показатели на възпитателната дейност в училище чрез включване на образователни медиатори. Ниска мотивация за учене. Негативно отношение към училището. Недостиг на учителски кадри.
Технологична	Подобряване на технологичното обезпечаване на образованието: ИКТ, интернет, електронни ресурси. Промяна във визията и съдържанието на педагогическите технологии.	Добра материална база, съдържаща условия за повишаване на качеството ефективността на образователния процес. НЕИСПУО
Нормативна	ЗПУО и държавни образователни стандарти	Осигуряване на прозрачност и предвидимост на политиките, които се предприемат в системата на предучилищното и училищното образование. Постигнат разумен баланс между нормативност (рамка) и овластяване и свобода на отделните участници в процеса на училищното образование – учителите, родителите, учениците.

Изводи: Въздействието, което оказва външната среда върху българското училище, е противоречиво. Изразени негативни фактори са икономическата и социалната среда, които имат определящо значение за образователната система. Прогнозите за тяхното развитие и влияние са в зависимост от външни и вътрешно-политически фактори. При тази неопределеност е трудно да се предвиди тенденцията в развитието им. Може обаче да приемем на базата на сегашното им състояние, че се търсят възможности за подобряване влияние върху образователната система.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УЧИЛИЩЕТО (SWOT-АНАЛИЗ) И АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ

Целта на SWOT-анализа е да се определи състоянието на училището като система.

Анализът на влиянието на вътрешните и външните фактори на училищно ниво е направен в контекста на историята и развитието на училището, традиционните за училището ценности – осигуряване на качествено образование и подкрепа за развитието на всеки ученик, но и при отчитане на стратегическата рамка за европейско пространство за образование – насърчаване на добрите постижения в областта на основните умения и успешното завършване на образованието от всички ученици, образование за екологичния преход, повишаване на компетентността и мотивацията.

Силни страни

Предоставя се подкрепа за личностното развитие и усъвършенстване на учениците чрез всички предвидени възможности – допълнително обучение и консултации, занимания по интереси, преодоляване на обучителните затруднения, кариерно ориентиране, психологическа подкрепа, ресурсно подпомагане.

Осигурена е възможност за включване в целодневна организация на учебния ден на учениците от начален и прогимназиален етап.

Учениците се обучават по доказали своята ефективност училищни учебни планове, отговарящи на интересите им.

Привлекателна учебна среда – отлично оборудвани кабинети и класни стаи.

Поддържане на традициите и символиката на училището.

Чрез планирането на вътрешноинституционална квалификация и обучения от външни организации се дава възможност за постоянното усъвършенстване на педагогическите специалисти в училището.

Предвиждат се средства от издръжката на бюджета на училището и се привлича допълнително финансиране по национални програми и проекти за осигуряване на постоянното модернизиране на физическата среда.

Активно участие на родителите в дейностите на училището и добра комуникация и взаимодействие учител-ученик-родител.

Ефективно се реализират дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и недопускане на отпадане на ученици през предходните години.

Провеждане на ОРЕС в сравнително добра степен.

Финансовите ресурси се използват ефективно и целесъобразно.

Слаби страни

Съпротива от педагогически специалисти да променят методите на преподаване, която се налага с промяната на националните и регионални приоритети.

Ниско ниво на училищна готовност при постъпване в първи клас.

Незаинтересованост на част от родителите.

Недостатъчни компетентности на педагогическите специалисти за справяне с ниската мотивация на част от учениците.

Намаляване броя на учениците в последните години, което не осигурява финансова стабилност на училището в условията на делегиран бюджет.

Ниска успеваемост на учениците на външно оценяване, олимпиади, конкурси.

Увеличаване броя на отсъствията по неуважителни причини.

Възможности

Осигуряване на възможности за изява на учениците чрез популяризиране и включване в различни инициативи и състезания на училищно, регионално и национално ниво.

Повишаване на квалификацията и обмен на добри педагогически практики сред учителите.

Включване на учителите в различни форми на квалификация.

Предприемане на мерки за контрол на отсъствията и успеха на учениците.

Ефективна дейност на обществения съвет, родителския клуб и ученическият парламент.

Провеждане на индивидуални и групови консултации.

Надграждане на дигиталните умения на педагогическия персонал и развиване на такива у учениците.

Повишаване на социалната отговорност на училището чрез активно включване в каузи на учениците, педагогическите и непдагогическите специалисти.

Заплахи

Намаляване на броя на учениците вследствие на демографски процеси.

Слаба заинтересованост на част от родителите от образованието на децата им и от осъществяваните дейности и инициативи в училището.

Увеличаване на броя на учениците, които се отглеждат от роднини.

Намаляващо благосъстояние на семействата.

Икономическа миграция на родителите, водеща до непълноценност на семейната среда.

Засилване на отрицателните влияния на обкръжаващата среда върху учениците и агресивни прояви в следствие на това.

Екранна зависимост на учениците и слаб родителски контрол при пребиваването на децата в мрежата.

Изводи: Извършеният SWOT анализ показва, че въпреки подобряващата се материална среда продължаващата квалификация на педагогическите специалисти и усъвършенстване на методите на преподаване, съществуват възможности за повишаване на качеството на осъществяваното образование и предоставяната подкрепа за личностно развитие на учениците.

Изграждането на сплотена училищна общност ще повлияе положително на проблеми, свързани с мотивацията, екипната работа, отсъствията, образователните резултати.

Нормативната уредба посочва родителя като равностоен участник в образователния процес, но все още привличането и ефективното сътрудничество с част от родителите е предизвикателство пред екипа.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

I. ВИЗИЯ

Нашият екип поема отговорност да провежда училищна политика, в която водеща роля имат образованието, възпитанието и личностното развитие на учениците в ОУ „Отец Паисий“ и се ангажира с постигането на планираните резултати при пълна прозрачност и отчетност на управлението.

1. Основно училище „Отец Паисий“ село Борован ще запази своя облик и традиции. То ще се развива като училище с два етапа на основна образователна степен:

- начален етап: 1. – 4. клас;

- прогимназиален етап: 5. – 7. клас, съгласно новата образователна структура.

2. Постигането на качествен образователен процес ще бъде реализирано с помощта на висококвалифицирани педагози, които имат съвременно мислене и могат успешно да приложат стандартите на новия ЗПУО.

3. С автономията, която ни позволява новият ЗПУО, ние ще разработим съвременни програми за факултативни и избираеми форми за придобиване на компетентности в съответствие с потребностите и интересите на учениците.

4. Ще приложим различните форми на обучение, заложен в новия ЗПУО – дневна, самостоятелна, индивидуална и комбинирана, с цел да отговорим на потребностите и да дадем достъп до образование, както и за да предотвратим преждевременно отпадане и ранно напускане на училище.

5. Ще продължим да изграждаме и модернизирате учебната и спортната база за постигане на заложените в нашата мисия приоритети.

6. С цел да отговорим на изискванията за създаване на приобщаващо и подкрепящо образование, ще осигурим екип от висококвалифицирани специалисти: педагогически съветник, който ще направи оценка и ще осъществи допълнителна подкрепа на деца и ученици, имащи необходимост от приобщаване и социализация.

7. Ще изработим и ще се ръководим от Етичен кодекс на училищната общност, в създаването на който участват ПС, Общественият съвет и ученическото самоуправление.

8. Ще продължим да осъществяваме целодневна организация на учебния процес като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси.

9. В следващия 5-годишен период ще продължим да изграждаме навици за здравословен начин на живот, като запазим традиционните форми на НП: „Училищен плод“, „Училищно мляко“, „ИКТ в системата на предучилищното и училищното образование“, „Без свободен час – модул 1. Без свободен час“, „Оптимизация на вътрешната структура на персонала“, и проекти: „Всеки ученик ще бъде отличник“, „Успех за теб“, „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“, както и ще се включим в нови такива.

10. За да възпитаваме и изграждаме дух на родолюбие, ще задълбочим и разширим инициативите, свързани с миналото и фолклорните традиции на Борован, на нашата столица София и на родината ни.

II. МИСИЯ

1. Поддържане на високо качество и ефективност на цялостния образователен процес в съответствие с изискванията на ЗПУО и „Европа 2030“, както и на всички поднормативни

актове, за да отговорим на предизвикателствата на времето, в което живеем.

2. Придобиване на солидни знания при изучаване на информационните технологии и тяхното практическо приложение в целия образователен процес.
3. Спечелване и успешна реализация на различни национални проекти.
4. Изграждане на стабилни партньорства и на взаимоотношения на толерантност и разбирателство.
5. Възпитаване и изграждане на необходимите социални умения на младите хора за общуване и правилно поведение в обществото.
6. Да изградим личности, възпитани в дух на родолюбие и патриотизъм, с модерно виждане за света и с висока степен на конкурентоспособност, така че да превърнем България в просперираща европейска държава.
7. Развиване и поддържане на физическата дееспособност и подготовка за активен и здравословен начин на живот.

III. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ЦЕННОСТИ

- **Ориентираност към личността.** Най-важната задача за нас е успехът на отделната личност.
- **Равен достъп.** Всеки ученик, постъпил в училището, има право да получи качествено образование, което отговаря на нуждите и способностите му.
- **Сътрудничество.** Успешната образователна и възпитателна политика се основава на широко участие в сътрудничество с други институции - от концепцията до изпълнението.
- **Отговорност.** Всички членове на педагогическия екип и помощно - обслужващия персонал, ангажирани в образователната, възпитателната и обслужващата дейност, осъществявана в училището, носят отговорност за постигане на трайни ефекти с дългосрочно въздействие.
- **Гъвкавост.** Образователната и възпитателната дейност е ориентирана към многообразието на личностни потребности и предоставя възможности за свободен избор на обучаваните.
- **Единство в многообразието.** Обучението, подготовката и възпитанието на учениците, се осъществяват в рамките на единна културно - образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на училищната образователна политика и общокултурно езиково пространство.
- **Новаторство.** Административното ръководство и педагогическите специалисти демонстрират воля и възможности за възприемане на нови подходи и философии с цел постигане на по-добри резултати.
- **Автономност.** Училището като част от системата на образованието ползва автономия да провежда собствена политика, отговаряща на държавните.
- **Отчетност.** Всички участници в образователната и възпитателната дейности отговарят и се отчитат за своите действия с цел осигуряване на ефикасност, ефективност и резултатност на политиките.
- **Ефективност.** Динамично управление, реализация и обвързване на ресурсите с конкретни резултати, оценка на миналия опит и бъдещото въздействие.
- **Законосъобразност.** Всички цели, приоритети, мерки и конкретни действия съответстват на Конституцията на Република България, на законите и другите нормативни актове.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И СПЕЦИФИЧНИ ЗА ИНСТИТУЦИЯТА ЦЕЛИ

1. Поддържане на високо качество и ефективност в процеса на училищното образование съобразно индивидуалните способности и потребности на учениците чрез организиране на дейността на училището в съответствие с разпоредбите на ЗПУО и ДОС:

1.1. Планиране, организация и контрол на дейността на училището.

1.2. Осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация.

1.3. Осъществяване на обучение по учебни планове съобразно потребностите и интересите на учениците и възможностите на училището.

2. Изграждане и поддържане на училищна организационна култура чрез институционални политики в подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

2.1. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание

2.2. Утвърждаване на ученическото самоуправление

2.3. Екологична култура и навици за здравословен начин на живот.

2.4. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности.

2.5. Превенция на агресията и негативните прояви сред учениците

2.6. Подкрепа на личностното развитие на учениците – предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците.

3. Училището – желано място за обучение, изява и подкрепа за личностното развитие на учениците; превенция на риск от ранно отпадане от системата на училищното образование:

3.1. Извънкласни форми и дейности за занимания по интереси.

3.2. Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие.

3.3. Обновяване и обогатяване на материалната база.

4. Повишаване на професионалната компетентност и квалификация на педагогическите специалисти:

4.1. Вътрешноинституционална квалификация.

4.2. Утвърждаване и развитие на наставничеството.

4.3. Междуинституционална квалификация (открити практики с дискуссионни форуми, обмяна на добри практики: представяне на резултати и анализи от проведени изследвания и др.).

5. Взаимодействия с родители, институции и структури, работещи в областта на образованието и младежта:

5.1. Взаимодействие с родителите.

5.2. Взаимодействие с институции.

5.3. Присъствие на училището в общественото пространство.

6. Механизъм по съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на училищното образование на ученици в задължителна училищна възраст.

V. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

5.1. Качество на образованието и мерки за неговото повишаване

Стратегическа цел на училището е повишаване на качеството на предоставяното образование. За реализацията на тази цел са разработени мерки, съобразени със спецификата на институцията. Мерките целят непрекъснато подобряване на условията и разработване на ефективна училищна система за осигуряване на качеството на образованието.

Предвидените мерки са съобразени с принципите и изискванията към институциите за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, с националните и регионалните приоритети и със *Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)*.

При изготвянето на мерките е следван подход, при който са оценени благоприятстващите фактори и резултатите на различни нива. За да бъде ефективен моделът ще бъде следван цикличен подход със следните фази: планиране на мерки и дейности, изпълнение, проверка на постигнатите резултати и корекционни действия по отношение на мерките и дейностите за тяхното изпълнение.

Качеството на образованието в училище се осигурява при спазване на следните **принципи**:

1. Подход, ориентиран към постигане на образователни резултати;
2. Фокус върху потребностите и възможностите на учениците;
3. Постоянство на целите на училището;
4. Лидерство;
5. Предоставяне на възможности за развитие и участие на учениците и педагогическите специалисти;
6. Непрекъснато обучение, иновации и усъвършенстване;
7. Развитие на партньорствата;
8. Приемственост на политиките и постиженията;
9. Ефективно разпределяне, използване и управление на ресурсите;
10. Социална отговорност

Целите, които си поставяме са:

1. Повишаване на качеството на осъществяваното обучение в училището;
2. Образователен напредък и подобряване на индивидуалните резултати на учениците;
3. Повишаване на резултатите на училището на външните оценявания.

За постигане на целите се реализират **мерки в няколко направления**:

1. Мерки, свързани с педагогическите специалисти:

1.1. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти чрез включване в обученията по приоритетните области и провеждане на вътрешноинституционална квалификация, насочена към качествено образование.

1.2. Подобряване на предварителната подготовка на учителите и планирането за учебните часове.

1.3. Повишаване качеството на обучение чрез прилагане на различни методи и форми на преподаване с акцент към активно учене и развитие на ключови компетентности.

1.4. Използване на различните видове оценяване и разнообразни форми за проверка на компетентностите на учениците.

1.5. Развитие на компетентностите за ефективна комуникация с учениците.

1.6. Включване на учителите в мрежи за обмен на знания и идеи.

1.7. Подобряване на взаимодействието с родителите.

1.8. Прилагане на иновации в образователния процес, компетентностен подход, развитие на ключови компетентности у учениците.

2. Мерки, свързани с учениците:

- 2.1. Превръщане на ученика в активен участник в образователния процес.
- 2.2. Проследяване на процеса на научаване чрез търсене на обратна връзка от учениците във всеки час.
- 2.3. Изграждане на правила в класната стая, които ще дадат възможност за по-ефективна работа и усвояване на учебното съдържание.
- 2.4. Осигуряване на консултации и допълнително обучение на учениците.
- 2.5. Развитие на компетентности в сферата на гражданското, здравното и интеркултурното образование.
- 2.6. Намаляване на броя на отсъствията по уважителни и неуважителни причини.
- 2.7. Мотивиране на учениците за участие в състезания, олимпиади и други училищни и извънучилищни инициативи.
- 2.8. Включване на учениците в дейности за целодневна организация на учебния ден.
- 2.9. Осигуряване на възможност за образование в различни форми на обучение.

3. Мерки, свързани с училището:

- 3.1. Анализ на резултатите от обучението през различните периоди и от външните оценявания.
 - 3.2. Подобряване на физическата среда.
 - 3.3. Осигуряване на STEM обучение.
 - 3.4. Осигуряване на условия за ежедневно използване на електронни ресурси в учебните часове.
 - 3.5. Предоставяне на възможности за използване на разнообразни дидактически средства и материали, които да направят образователния процес интерактивен.
 - 3.6. Провеждане на пробни външни оценявания за запознаване на учениците с формата на изпитите.
 - 3.7. Провеждане на открити уроци.
 - 3.8. Предоставяне на възможност за включване в разнообразни форми за извънкласни дейности.
 - 3.9. Участие в училищни, общински, национални и международни програми и проекти.
 - 3.10. Активно взаимодействие с училищния съвет, обществения съвет, с неправителствени и културни организации и др.
 - 3.11. Ефективна комуникация с родителите.
 - 3.12. Контролна дейност с акцент върху педагогическия контрол.
 - 3.13. Повишаване на мотивацията и инициативността на всички участници в образователния процес чрез въвеждане на система от материални и морални стимули.
 - 3.14. Популяризиране на постиженията на учениците и педагогическите специалисти.
- Мерките за подобряването на качеството се реализират чрез дейности по оперативните цели.

5.2. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата и учениците

Патриотичното възпитание е част от процеса за формирането на личността. Ценностната система на човека се изгражда чрез възпитание, възприемане и спазване на обществените норми

на поведение. Във време, в което ценностите на много хора са изместени и те няма точни ориентири, ролята на училището за патриотичното възпитание на децата и учениците е още по-отговорна и важна. Патриотичното възпитание е в основата на формирането на национално самочувствие и идентичност.

Безспорен ангажимент на училището е запознаване на учениците с историческите успехи, приноса на българите в науката, в културата и в спорта.

За нас отбелязването на традиционни празници е част от дейностите в началния и прогимназиалния етап. Един от начините това да бъде постигнато е съществуването на училищни ритуали, които се съхраняват и предават.

Аспектите, в които са насочени взаимодействията за патриотично възпитание, са част от възпитателната стратегия:

- Формиране на позитивно отношение към историята на българската нация на базата на историческо знание и уважение към традиции, ритуали и обичаи;
- Формиране на национално самосъзнание, национална идентичност, национално самочувствие, национална гордост, национално достойнство;
- Информирание за научните, културните и спортните постижения на представители на българската нация;
- Участване в дейности, свързани с почитане на българската история, култура и образование;
- Организиране и провеждане на дейности по посока на синергия между националната и европейската идентичност.

Голяма част от тези взаимодействия се осъществяват в общообразователните учебни предмети, като това е най-изразено в обществените науки и гражданското образование. Важна роля за патриотичното възпитание има и часът на класа. Посещенията на кино, театър и спортни събития са част от стимулиращите мерки за учениците и отговорност на класните ръководители е тези възможности да бъдат пълноценно оползотворявани.

Патриотичното възпитание е част от времето за проектни и творчески дейности за учениците от I до III клас. Дейности с такава насоченост се планират при организирането на училищните екскурзии, провеждани в учебно и извънучебно време. Искаме нашите ученици да опознаят красотата на България, да посетят най-важните географски, исторически и културни забележителности и да видят многообразието на родината ни.

Посещението на географски, исторически и културни забележителности е само част от дейностите за формиране на национална принадлежност и гордост. В това отношение националните програми с модули, свързани с темата, са от изключителна важност и увеличават капацитета на училището за постигане на резултати в областта.

В проектните дейности също се поставя акцент на патриотичното възпитание. Включването по европейски програми дава възможност да представим нашата идентичност, култура, история и постижения на нашите партньори, но и да се запознаем с характерното за техните страни. Вярваме, че само ако познаваме добре собствената си идентичност, бит и традиции можем да оценим кои сме в същност и да бъдем достойни европейци.

5.3. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности

Физическата активност, здравето и качеството на живот са тясно свързани. Важната роля,

която физическата активност има за цялостното влияние върху живота и здравето на човека, се отчита на национално и европейско ниво.

Традиционно учениците участват в различни видове физическа активност – играят игри и практикуват различни спортове. През последните години новите модели на развлечение (компютри, мобилни устройства, социални мрежи) все повече набират популярност. В резултат от това физическата активност на младите хора спада и голяма част от тях имат наднормено тегло или дори затлъстяване.

Като ключов участник при определянето на политики в сферата на здравеопазването и здравословния начин на живот Световната здравна организация препоръчва най-малко 60 минути извършване на физическа активност дневно от младите хора.

Отчитайки времето, което учениците прекарват в училище, осигуряването на физическата им активност е отговорност и основен ангажимент на училището. Нашата цел е осигуряването на възможности за спорт във времето в училище, но и включване в училищни инициативи целящи повишаване нивото на физическа активност извън рамките на учебния ден.

Стратегии за насърчаване на положителното отношение на учениците към физическата активност в училището са:

- Създаване на дейности, свързани с физическа активност, които са забавни и имат за цел учениците да се чувстват добре, да добият увереност и да се забавляват.
- Инициране на дейности, които да провокират учениците да станат по-активни физически и да поддържат тази физическа активност през целия ден, а не само докато са в училище.
- Създаване на среда, в която учениците са насърчавани да развиват своите спортни умения и да постигнат най-доброто, на което са способни.
- Създаване на програми, които да насърчат учениците да станат по-активни физически и да поддържат това през целия ден, а не само докато са в училище;
- Осигуряване на възможности за изпробване на широк набор от дейности, включително такива, които биха били по-приятни за ученици, които не са ориентирани към спорта, напр. танците.
- Оценяване на дейностите, за да се гарантира, че са подходящи за развитието на учениците и използват подходящи методи, включително и такива, свързани с отчитане на постиженията и прогреса.

Важно е учениците да бъдат поощрени да поемат отговорност за тяхното участие във физически дейности. Това може да бъде постигнато като им се даде шанс да изберат сами спортните дейности, в които биха искали да участват. Този елемент на избор е изключително важен, за да могат учениците да помогнат в очертаването на техните предпочитания, идентифициране на бариери пред участието им и предлагане на промени, които да повишат и задържат високи нивата на активност. Цел на училищното ръководство е привличане като посредник в дейността на училищния съвет. С разработването и провеждането на анкети сред учениците от различните етапи и степени ще бъдат идентифицирани интересите им и ще се направят съответните стъпки за развитие на предпочитаните от тях спортни дейности.

Не на последно място училището си поставя за цел да поддържа безопасни и модерни

физкултурен салон, спортна площадка и спортни съоръжения. Отчитайки бързото амортизиране на спортните зони и уреди наш приоритет е отделяне на финансиране от бюджета на училището, но и постоянно търсене на допълнително финансиране по национални и регионални програми и проекти за поддържане на спортната инфраструктура.

5.4. Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са:

- изграждане на автономна личност, която отстоява общочовешките ценности, демократичните принципи и човешките права, познава институциите на демократичното общество, приема различията, цени своята културна идентичност, взема самостоятелни решения и носи отговорност за тях;
- функциониране на училището като институция, възпитаваща в демократични ценности, насърчаваща инициативност, отговорност, солидарност, утвърждаваща устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от агресия, изграждаща и поддържаща позитивен психологически климат и създаваща позитивна образователна среда за диалог.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се реализира:

- интегрирано в обучението по образователните направления;
- интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие – в часа на класа, в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден, в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие, в извънкласни и извънучилищни форми на работа, включително по програми и проекти;

привлекателно за нас не е клише, а цел, която допринася за приобщаването на учениците.

Без съмнение друга не по-малко важна част от дейността е **планирането и реализацията на дейности за подкрепа за личностно развитие** на учениците. Най-непосредственото е сформиранието на различни клубове по интереси. Процесът се предхожда от провеждане на анкети относно предпочитанията и талантите на учениците. Стремим се да оползотворим всички съществуващи възможности за организиране на занимания по интереси, които се финансират както от бюджета на училището, така и по програми и проекти. Особено важно е включването в такива клубове на учениците с ниска мотивация, които по-често се превръщат в аутсайдери и отпадат от образователната система. Организирането и провеждането на дейности в извънучебното време също влияе положително на връзката с училището **Изграждането на ефективни модели на взаимодействие между училището и семействата** за активно включване в процеса на образованието на родителите също допринася за ограничаването на негативните процеси, водещи до отпадане на ученици. Въпреки че понякога комуникацията е много затруднена, спазването на принципи като уважение към всеки родител, независимо от различните гледни точки и социален статус, постоянна връзка и информиране относно развитието на детето му, създаване на условия за участието на родителя в различни образователни взаимодействия – образователни, спортни, екологични, културни дейности, екскурзии, дейности за кариерното ориентиране и други.

За да се гарантира успеха на дейността по обхващане, включване и предотвратяването на отпадането е важно **сътрудничеството с институциите, които имат непосредствени ангажменти по Механизма**, но и с организации, които могат да повлияят на ученика, семейството или обкръжението му. Съвместни дейности с регионалното управление на образованието, община, районното управление към МВР, дирекция „Социално подпомагане“ са необходими във всеки случай, когато мерките на училищно ниво не водят до подобряване на посещаемостта. Партньорства с читалището и библиотеката, културни институции, неправителствени организации и фирми също са важни за въздействие върху учениците с ниска мотивация.

Процесът на проследяване на посещаемостта е важен за своевременното идентифициране на проблем за конкретен ученик. Съществуващата практика за ежедневно контролиране от класните ръководители и своевременно уведомяване на образователния медиатор за изясняване на причините за отсъствие на ученик, за когото не е подадена предварителна информация, дава възможност за адекватна и навременна реакция от училището и семейството и не позволява възникнал проблем да ескалира.

Ролята, която **класните ръководители** имат за предотвратяването на проблемната посещаемост, а оттам и за риска от отпадане, е безспорна, тъй като те са хората, които най-често и непосредствено комуникират с учениците от паралелката и родителите. Те първо могат да установят зараждането на проблем и да приложат адекватните мерки за решаването му.

Предприемането на споровременни действия за преодоляване на проблемното поведение на ученици, включително налагане на санкции, също има своето въздействие за ограничаване на отсъствията.

За осъществяване на дейностите по механизма на училищно ниво е определен **представител в екипа за обхват** за района, в който се намира училището. Негов ангажимент е инициерирането на действия на включените в екипа участници от различни институции, в зависимост от

конкретния случай. На училищно ниво той е и администратор за работа с Информационната система за реализация на механизма „Посещаемо и безопасно училище“, който проследява данните за учениците в риск и тези, за които следва да бъдат предприемани действия от екипа за обхват. Администраторът отразява в системата данните от извършените обходи и определените мерки.

Създаването на организация и осъществяването на контрол от страна на училищното ръководство по изпълнение на функциите на педагогическите и непедагогическите специалисти във връзка с ограничаване на отсъствията и предотвратяване на отпадането е от ключово значение за успешното осъществяване на дейността.

В зависимост от причините за проблемна посещаемост, риск от отпадане или отпадане от образователната система на учениците се предприемат мерки, насочени към:

- Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез дейности за приобщаване на учениците с проблемна посещаемост, от непълни семейства, от уязвими групи или със специални образователни потребности.
- Осъществяване на връзки с родители на учениците, които се отглеждат от бабите и дядовците си, и информирането им за образователни или поведенчески проблеми.
- Мотивиране на ученици, чиито родители не са ангажирани в достатъчна степен с образованието им, да посещават дейности за целодневна организация на учебния ден.
- Предоставяне на финансово или друго материално подпомагане на ученици от социално слаби семейства.
- Сътрудничество с отдел „Закрила на детето“ в случай на установен риск за ученик.

5.6. Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание

Предоставянето на равен достъп до качествено образование и приобщаване на всеки ученик е регламентирано в *Закона за предучилищното и училищното образование*. Осигуряването на равни възможности на децата и учениците е във фокуса на стратегическите документи в сферата в т.ч. и чрез приетата през 2022 г. *Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 – 2030)*.

В училището е създадена среда, в която безпроблемно общуват представители на различни култури. Интеркултурно образование се осъществява във всички видове училищна подготовка по учебните предмети, както и в часовете на класа. Изграждат се положителни нагласи към включващо обучение в участниците в образователния процес – учители, ученици и родители.

Осигуряването на качествено образование, съобразено с интересите и индивидуалните потребности, и възможност за личностна и професионална реализация независимо от произхода на учениците, е осмислена цел на училището. **Принципите**, които са водещи за дейността в Основно училище „Отец Паисий“ с.Борован, са:

- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Равен достъп до образование и приобщаване на всеки ученик;
- Съхраняване на етнокултурното многообразие.

Реализацията на принципите се осъществява чрез дейности по **оперативните цели**:

- Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

- Осъществяване на интеркултурно образование.

За реализирането на тези цели училището търси подкрепата на семействата, на институциите и на различни неправителствени организации.

5.7. Приобщаване на ученици

Интеграцията и приобщаването са важен аспект от образователните политики на Европейския съюз, както и от националните стратегическите и нормативните документи в сферата на предучилищното и училищното образование. *Законът за предучилищното и училищното образование* регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование.

Наредбата за приобщаващото образование определя приобщаващото образование като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребности на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците във всички аспекти на живота на общността.

Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030), приета през 2021 г., е синхронизирана със стратегически документи на глобално и европейско ниво и представя визия за висококачествено, приобщаващо, ценностно-ориентирано и продължаващо през целия живот образование, обучение и учене. В нея са поставени цели за приобщаване на всеки етап от образованието, свързани с:

- Прилагане на приобщаващи модели за адаптация и плавен преход между отделните етапи и степени на образование;
- Използване на образователни платформи и споделяне на ефективни модели в подкрепа на висококачествено и приобщаващо образование и обучение;
- Системно кариерно ориентиране и консултиране на учениците във всеки един етап на обучение за откриване на професионалните им интереси.

Ефективното включване, трайното приобщаване и образователната интеграция е и една от приоритетните области на Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България.

Основна цел на осъществяваното образование е интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му.

Отчитайки стратегическите и нормативните регулации, целите, които си поставяме на училищно ниво, са:

- Индивидуализация на осъществяваното образование в съответствие с образователното равнище и потребностите на учениците;
- Своевременно установяване на обучителни затруднения и адекватна интервенция на педагогическите специалисти за преодоляването им;
- Развитие на потенциала за личностно развитие на всеки ученик, както и успешна реализация и социализация;
- Приобщаване на ученици с поведенчески отклонения и разстройства.

Осигуряваната подкрепа е обща и допълнителна подкрепа

Осигурявана **общата подкрепа** за личностно развитие включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнително консултиране по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- дейности за превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания. Тя включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- ресурсно подпомагане.

Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на ученика.

За реализиране на общата и допълнителната подкрепа в училището работят психолог и ресурсен учител. При необходимост училището осигурява необходимите специалисти за осъществяване на допълнителната подкрепа от други институции в сферата на предучилищното и училищното образование.

Екипът за подкрепа за личностно развитие идентифицира силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване. Извършва се оценка на индивидуалните потребности на ученика. Екипът извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай. Обучението на ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител съобразно потребността на ученика.

За осъществяване на процеса на приобщаване на учениците училището участва и по национални и програми и проекти, реализиращи дейности за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

5.8. Противодействие на тормоза и насилието

Механизмът за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование (наричан по-нататък за краткост „Механизъм“) дава дефиниции на понятията „тормоз“ и „насилие“, характеристиките им и разликите между

тях и признаците, по които да бъдат разпознати проявленията им.

За противодействие на тормоза и насилието училището изгражда цялостна политика, елементи от която са подкрепата за личностно развитие на детето и ученика, изграждането на позитивен организационен климат, утвърждаването на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност. В съответствие с Механизма се стремим към изграждането на сигурна образователна среда, базирана на следните принципи:

1. Изграждане на позитивна култура и климат, които:
 - 1.1. приемат различието и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование;
 - 1.2. дават възможност за развитие на сигурна среда, в която учениците открито споделят и обсъждат теми, свързани с насилието;
 - 1.3. насърчават взаимоотношения на уважение сред цялата общност;
2. Ефективно лидерство.
3. Прилагането на цялостен институционален подход.
4. Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците.
5. Подкрепа и мотивиране на учениците и служителите, в т.ч. информиране, обучение, консултиране, супервизия и изграждане на капацитет за справяне с насилието.
6. Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция (вкл. мерки по информиране), които:
 - 6.1. развиват емпатия и уважение сред учениците;
 - 6.2. ясно адресират агресивно поведение;
 - 6.3. изграждат нулева толерантност към всички форми на насилие.
7. Системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случай на насилие и тормоз.
8. Координация и последователни усилия от страна на институцията за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за изграждане на по-сигурна среда.
9. Партньорство с родителите.
10. Непрекъсната оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

В съответствие с Механизма със заповед на директора на училището е създаден **координационен съвет** в състав:

Председател:

Евгения Коцовска – главен учител

Членове:

1. Цветана Митева – старши учител
2. Милена Коцилковска – старши учител
3. Албена Лазарова – старши учител

4. Снежана Карамелска – педагогически съветник

5. Теодора Цветанова – родител

6. Пламен Първановски - ученик

При постъпването си в институцията педагогическите специалисти и останалите служители се запознават с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

В съответствие с Механизма със заповед на директора на училището е създаден **координационен съвет**. Съветът отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза.

Изготвената **оценка на ситуацията** съдържа описание доколко страните са запознати с темата за насилието и тормоза, какви са видовете насилие и тормоз, колко често се проявяват и какви са местата, на които най-често се случват, кои са участниците, как се е реагирало до момента и какво трябва да се предприеме.

Оценката се организира от ръководството на училището и се осъществява от координационния съвет в началото на учебната година.

Координационният съвет изготвя **план за превенция и интервенция на насилието и тормоза**, който се утвърждава от директора. В плана се очертават **дейности за превенция и интервенция** и сроковете и отговорниците за изпълнението им.

Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. На училищно ниво се планират разнообразни дейности с партньорството на родителите както за превенция, така и при интервенции в случаи на тормоз и насилие.

В съответствие с Механизма на училищно ниво е обезпечено ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза, информация и материали по темата за насилието и тормоза в училище.

Стратегическа цел на училището е недопускането на случаи на тормоз и насилие в училището. За реализацията на тази цел се следва Алгоритъма за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Реализацията на Алгоритъма е свързана с изготвянето и ежегодното актуализиране на пакет от документи. Отговорност за организацията на дейността и съществен принос за реализацията имат председателят и членовете на Координационни съвет.

Целта- превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователните институции, заложена в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) дава възможност през периода на действие на настоящата Стратегия приоритетно да бъдат реализирани дейности за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на *конфликти по ненасилствен начин*, квалификация на педагогическите специалисти за управление на конфликти, справяне с агресията, дискриминацията и насилието, включване в инициативи на регионално и национално ниво за повишаване на толерантността, за намаляване на агресията и кибертормоза, споделяне на успешни практики с такава насоченост, както и модернизиране на системите за сигурност и контрол на достъпа в училището.

Дейности за преодоляване на прояви на агресия се реализират и в част от останалите приоритетни области на Стратегията.

5.9. Превенция на риска от ранно отпадане от системата на предучилищното и училищното образование

Превенцията на риска от ранно отпадане е стратегическа цел в рамковите европейски и национални документи. Отчитайки предотвратяването на отпадането от училище като национален и регионален приоритет, през последните години в училището се осъществяват дейности за превенция на риска от отпадане от образователната система чрез активното участие на педагогическите специалисти и учениците, търсейки подкрепата и сътрудничеството на родителите, институциите и неправителствени организации, с които традиционно си партнираме.

Настоящата визия за превенция на риска от ранно отпадане от училище е естествено развитие на изготвената в предишни периоди училищна програма, конкретизираща ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсирание на отпадането и преждевременното напускане на училище на *Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)* и *Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020*.

Приоритетна област- Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция на *Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)* адресира цели и групи мерки към превенцията на риска и ранното отпадане от образователната система, насочени към учениците и семействата им, но и към развитие на уменията на педагогическите и непдагогическите специалисти в училищата за работа с ученици в риск от отпадане от образователната система.

Целта, която си поставяме, е изграждане на подкрепяща училищна общност, която идентифицира и подпомага ученици, застрашени от отпадане от образователната система. Реализацията на тази цел се осъществява чрез дейности в следните направления:

- Осигуряване на позитивна и подкрепяща образователна среда;
- Повишаване на качеството на осъществяваното образование;
- Осигуряване на качествено образование за учениците от уязвими групи;
- Повишаване на качеството на образование на учениците със специални образователни потребности;
- Подкрепа на личностното развитие на учениците;
- Кариерно ориентиране и консултиране;
- Активно участие в процеса на образование на родителите;
- Обвързване на осъществяваното образование с възможностите за реализация на пазара на труда;
- Прилагане на модели за ранно идентифициране на застрашени от отпадане от образователната система;
- Развитие на извънкласни дейности и подкрепа на учениците за участие в извънучилищни дейности;
- Насърчаване на партньорствата, обмена на практики и включването в образователни мрежи;

Осигуряване на финансово подпомагане на семейства на социално слаби ученици

5.10. Ефективно взаимодействие с родителите

- Създаване и развиване на училищни и микроучилищни общности между педагогически специалисти, ученици, родители и други заинтересовани страни
- Привличане на родителите като активни партньори на училището чрез участие в базари, работилници, празници и др. форми
- Планиране и провеждане на уроци, проектни дейности и други образователни форми с включване на родителите и семействата в образователния процес, с акцент върху теми, свързани с тяхната професия или семейна история.
- Активно включване на родителите в здравно-образователни инициативи за повишаване информираността им, относно минимизиране на рисковите фактори (нездравословно хранене, намалена физическа активност, тютюнопушене, употреба на психоактивни вещества, рисково сексуално поведение) с цел опазване и укрепване здравето на учениците.
- Провеждане на инициативи с участието на родители с насоченост към превенция на агресията и неприемливо поведение сред учениците
- Организиране на спортни и туристически събития, съвместно с родители, с цел подобряване на взаимодействието, изграждане на толерантни отношения.

5.11. Оптимална образователна инфраструктура, съвременна и иновативна образователна среда

- Провеждане на физическата среда на училището в съответствие с изискванията на Наредба № 10 / 10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие.
- Изграждане на тематични кътове (музикални, патриотични, библиотечни и др.) и кътове за почивка в образователната институция.
- Изграждане на образователна STEM среда– обзавеждане и оборудване на STEM кабинети (природни науки, хуманитарни науки и математика) .
- Прилагане в образователния процес на дигитални инструменти, услуги и ресурси – „дигитална раница“
- Осъществяване на системен мониторинг на състоянието и безопасността на спортните съоръжения и спортната инфраструктура в училището.

Провеждане на обучения и кампании за формиране на умения за безопасно използване на интернет, за разпознаване на рискове, заплахи, фалшиви новини и др.

**План за действие и финансиране за учебната 2024/2025 година
към Стратегия за развитие на Основно училище „Отец Паисий“ с. Борован**

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
Провеждане на открити уроци за прилагане на иновации в образователния процес, компетентностен подход, развитие на ключови компетентности у учениците.	-	Учебна 2024-2025 г.	Демонстриране на нови методи на преподаване	Евгения Коцовска – главен учител Педагогически екип
Оборудване на класните стаи и кабинети за прилагане на дигитални ресурси в обучението и внедряване на нови дигитални технологии	От бюджета на училището и по НП и проекти	Ежегодно	Улесняване на ползването на електронни ресурси	Миглена Нинова – директор, Благовест Тодоров - счетоводител
Включване на педагогическите специалисти в обучения за иновативни методи на преподаване и оценяване.	От средствата за квалификация и по НП	През цялата учебна година, ежегодно	Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти	Евгения Коцовска – главен учител
Обучения за подобряване на дигиталните компетентности на педагогическите специалисти за създаване и работа с електронни ресурси	От средствата за квалификация и по НП и проекти	През цялата учебна година, ежегодно	Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти	Евгения Коцовска – главен учител
Провеждане на вътрешноинституционална квалификация на педагогическите специалисти	-	м. септември 2024г. – м. май 2025г.	Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти	Евгения Коцовска – главен учител
Осъществяване на целенасочен педагогически контрол, ориентиран към качеството на осъществяваното обучение	-	Ежегодно, през цялата учебна година съгласно плана за контролната дейност	Установяване на качеството на осъществяваното обучение и при необходимост предприемане на корекционни действия	Миглена Нинова – директор
Осигуряване на подкрепа, насочена към специфичните образователни потребности на учениците	По НП и проекти	Ежегодно, през целия период	Подобряване на индивидуалните резултати	Педагогически екип
Включване на учениците в различни дейности по	От бюджета на училището и	Ежегодно, през учебната	Развитие на интересите и	Евгения Коцовска – главен учител

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
интереси	по НП и проекти	година	постиженията на учениците	
Осигуряване на качествено допълнително обучение на нуждаещите се ученици	От бюджета на училището и по НП и проекти	Ежегодно, през целия период	Подобряване на индивидуалните резултати	Педагогически екип
Провеждане на пробни външни оценявания по БЕЛ и математика в 4 и 7 клас	-	м. април, ежегодно	Подобряване на резултатите на НВО	Милена Коцилковска, Наташа Божурска, Евгения Коцовска
Дейности за подкрепа ученици за участие в олимпиади и състезания	От бюджета на училището и по НП	Ежегодно, през учебната година	Подобряване на постиженията на учениците на олимпиади и състезания	Педагогически екип
Провеждане на общински кръгове на олимпиадите и състезанията по календара на МОН	От бюджета на училището	ежегодно, в съответствие с датите по графика за съответната учебна година	Осигуряване на възможност за изява на талантливите ученици	Учителите по съответните учебни предмети
Осигуряване на целодневна организация на учебния ден за учениците в начален и прогимназиален етап	От бюджета на училището	Ежегодно, през учебната година	Подпомагане на подготовката за учебни часове на учениците	Миглена Нинова – директор, учители в ГЦДОУД
Участие в дейности, свързани с почитане на българската история, култура и образование	-	Ежегодно, през учебната година	Формиране на национална принадлежност, достойнство и гордост	Педагогически екип
Отбелязване на националния празник, официалните и училищните празници	-	Ежегодно, през учебната година	Формиране на национално самосъзнание и чувство за принадлежност	Педагогически екип
Отбелязване на традиционни празници, ритуали и обичаи	-	Ежегодно, през учебната година	Формиране на национално самосъзнание и чувство за принадлежност	Педагогически екип
Отбелязване на научните, културните и спортните постижения на представители на българската нация	-	Ежегодно, през учебната година	Формиране на национална принадлежност, достойнство и гордост	Педагогически екип
Изработване на табла и постери за представяне на научни, културните и спортните постижения на	От бюджета на училището	Ежегодно, през учебната година	Формиране на национална принадлежност, достойнство и	Педагогически екип

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
българи			гордост	
Отбелязване на Деня на Европа	-	9 май, ежегодно	Формиране на европейска принадлежност	Педагогически екип
Организиране на Коледен и Великденски базар	-	м. декември, м. април, ежегодно	Формиране на етични ценности	Педагогически екип
Отбелязване на Международния ден на толерантността	-	16 ноември 2024, ежегодно	Формиране на емпатия	Маруся Гаврилова – старши учител Снежана Карамелска – педагогически съветник
Включване на учениците в училищни екскурзии	Средства от бюджета на училището, по НП и проекти и лично финансиране	Ежегодно	Запознаване с географски, исторически и културни забележителности	Миглена Нинова-директор, класни ръководители
Оценка на безопасността на спортните площадки и съоръжения	-	м. септември, ежегодно	Осигуряване на безопасна среда и условия за спорт	Вътрешноинституционална комисия по БУВОТ- Маруся Гаврилова, Цветана Митева
Осигуряване на нови спортни уреди и пособия	От бюджета на училището, по НП и ПМС	м. март, ежегодно	Обновяване на спортните уреди и пособия	Петьо Ценов- учител по ФВС
Провеждане на училищен спортен празник	От бюджета на училището	Ежегодно	Повишаване на физическата активност на учениците	Петьо Ценов- учител по ФВС
Участие в спортни празници на общинско ниво	От бюджета на училището	Ежегодно	Повишаване на физическата активност на учениците	Петьо Ценов- учител по ФВС
Включване в училищните кръгове, а при класиране и в следващите етапи на ученическите спортни игри	От бюджета на училището	Ежегодно	Повишаване на физическата активност на учениците	Петьо Ценов- учител по ФВС
Провеждане на анкета сред учениците за спортните дейности, в които биха искали да участват	-	м. септември, ежегодно	Повишаване на физическата активност на учениците	Снежана Карамелска – педагогически съветник
Отбелязване на Европейския ден без загинали на пътя	-	21 септември, ежегодно	Изграждане на култура на БДП	Вътрешноинституционална комисия по БДП
Отбелязване на Глобалната седмица на ООН за пътна безопасност	От бюджета на училището	м. май, ежегодно	Изграждане на култура на БДП	Вътрешноинституционална комисия по БДП
Провеждане на учебна евакуация при симулирано бедствие/инцидент	-	През учебната година,	Придобиване на практически умения за	Вътрешноинституционална комисия за действие при бедствия, аварии и

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
		ежегодно	действия при пожари, бедствия и аварии	катастрофи- Калина Иванова, Първолета Бошкова, Грета Йорданова
Провеждане на беседи и обучения от органите на районните служби за пожарна безопасност и защита на населението по теми за защита при пожари, бедствия и извънредни ситуации	-	През учебната година, ежегодно	Повишаване на познанията на учениците за действия при пожари, бедствия и аварии	Класни ръководители, представители на РС ПБЗН
Включване в инициативи за почистване на природната среда и извънучилищни райони	От бюджета на училището, по проекти	Ежегодно	Екологично възпитание	класни ръководители
Отбелязване на Деня на Земята	-	22 април, ежегодно	Екологично възпитание, запознаване с принципите на устойчивото развитие	класни ръководители
Отбелязване на Международния ден за опазване на околната среда	-	5 юни, ежегодно	Екологично възпитание, запознаване с принципите на устойчивото развитие	класни ръководители
Отбелязване на Световния ден за борба със СПИН	-	1 декември, ежегодно	Безопасно сексуално поведение на учениците	класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник
Отбелязване на Световния ден за борба с тютюнопушенето	-	31 май, ежегодно	Превенция на зависимостта от цигари и тютюневи изделия	класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник
Отбелязване на Световния ден за борба със злоупотребата на наркотици	-	26 юни, ежегодно	Превенция на зависимостта от наркотици	класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник
Провеждане на здравни беседи по различни теми на учениците	-	През учебната година, ежегодно	Повишаване на здравната култура на учениците	класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник
Провеждане на беседи за здравословното хранене	-	През учебната година, ежегодно	Подобряване на хранителните навици и намаляване на	класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
			учениците с наднормено тегло и затлъстяване	
Прилагане на модел за задължително предварително информиране на класния ръководител при отсъствие на ученик	-	През учебната година, ежегодно	Намаляване на отсъствията	класни ръководители
Осъществяване на контрол на медицинските бележки	-	През целия период	Намаляване на отсъствията по уважителни причини	класни ръководители
Дейности на класните ръководители и образователния медиатор при отсъствие на ученик без предварително информиране на училището	-	През целия период	Намаляване на отсъствията	класни ръководител, Наталия Вельова и Ивайло Ганджински – образователни медиатори
Работни срещи на екипа за обхват за района на училището	-	М. септември, ежегодно	Извеждане на приоритетите и предизвикателствата пред екипа	Миглена Нинова – директор, Евгения Коцовска - представител на училището в екип за обход
Извършване на обходи на ученици в риск от отпадане	От бюджета на училището, по НП	През цялата учебна година, ежегодно	Предотвратяване на отпадането на ученици в риск	Евгения Коцовска - представител на училището в екип за обход
Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез дейности за приобщаване на учениците с проблемна посещаемост	От бюджета на училището	През цялата учебна година, ежегодно	Предотвратяване на отпадането на ученици в риск	класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник
Провеждане на кампании, насочени към преодоляване на негативни нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност и към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност	-	През учебната година, ежегодно	Преодоляване на дискриминационно поведение	Миглена Нинова – директор, класни ръководители
Съвместни дейности (празници, екскурзии, екологични инициативи) с	От бюджета на училището	м.март, м.юни, ежегодно	Възпитание на толерантно отношение	Миглена Нинова – директор, педагогически екип

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
родителите, насочени към приемане на различията между хората				
Осигуряване на допълнително обучение по български език за учениците, за които българският език не е майчин и/или за ученици от етническите малцинства	От бюджета на училището	През цялата учебна година, ежегодно	Преодоляване на обучителни затруднения	Миглена Нинова-директор, класни ръководители начален етап
Провеждане на открити уроци, свързани с традициите и обичаите на празниците на различни етнически общности	-	м. януари, ежегодно	Формиране на интеркултурни умения и отношение на толерантност	Миглена Нинова-директор, класни ръководители, Снежана Карамелска – педагогически съветник
Анализ на входните равнища и установяване на учениците, нуждаещи се от консултации и допълнително обучение	-	м. октомври, ежегодно	Установяване на учениците, нуждаеща се от обща подкрепа	Класни ръководители и учители по предмети
Включване на учениците в консултации за преодоляване на обучителни затруднения	-	През цялата учебна година, ежегодно	Включване на учениците с образователни дефицити в дейности за преодоляване на обучителни затруднения	Класни ръководители и учители по предмети
Проследяване на образователните резултати и включване на учениците със слаби срочни/годишни оценки или три последователни оценки слаб (2) в допълнително обучение	От бюджета на училището	През цялата учебна година, ежегодно	Включване на учениците с образователни дефицити в дейности за преодоляване на обучителни затруднения	Класни ръководители и учители по предмети
Изготвяне на оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа	-	През цялата учебна година, ежегодно	Установяване на потребностите на ученици от допълнителна подкрепа	Милена Коцилковска - Координаторът по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование, Снежана Карамелска – педагогически съветник, гая Илчева-ресурсен учител
Изготвяне на план и осигуряване на допълнителна подкрепа за учениците, за които е изготвена оценка от ЕПЛР с предложение за подкрепа	-	През цялата учебна година, ежегодно	Преодоляване на установените дефицити на учениците със специални образователни	Милена Коцилковска - Координаторът по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование, Снежана Карамелска – педагогически съветник.

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
			потребности	Галя Илиева- ресурсен учител
Стимулиране на личностни изяви на ученици чрез включването им в групи за занимания по интереси	От бюджета на училището, по НП и проекти	м. октомври, ежегодно	Развитие на личностните, социалните и творческите умения на учениците	Ръководителите на клубове по интереси – М.Коцилковска, И.Сълковски, Е.Коцовска, И.Иванчева
Участие в събития на общинско, регионално и национално ниво за изява на творчески умения и способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие и лидерство	От бюджета на училището, по НП и проекти	През цялата учебна година, ежегодно	Възможност за изява на учениците	Учители по учебни предмети и учители в ГЦДОУД
Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със специални образователни потребности	От бюджета на училището	През цялата учебна година, ежегодно	Подкрепа на учениците със специални образователни потребности	Галя Илиева - ресурсен учител
Дейности за кариерно консултиране на учениците с акцент към завършващите степен на образование или етап	От бюджета на училището, по НП и проекти	През цялата учебна година, ежегодно	Реализация на учениците в съответствие с интересите и възможностите им	Албена Лазарова – класен ръководител на 7.клас
Осъществяване на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение	-	През цялата учебна година, ежегодно	Преодоляване на агресията и проблемното поведение	Снежана Карамелска – педагогически съветник
Запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование	-	м. септември, ежегодно	Запознаване с дейностите за превенция на тормоза и насилието и интервенция при установяване	Евгения Коцовска - председател на Координационен съвет
Актуализиране на училищните политики в съответствие за противодействие на тормоза и насилието	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Евгения Коцовска- председател на Координационен съвет, Снежана Карамелска – педагогически съветник

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
Създаване на Координационен съвет	-	м. септември, ежегодно	Определяне на служители, осъществяващ и превенция на тормоза и насилието и интервенция в случаи на проявяването им	Миглена Нинова - директор на училището
Извършване на „оценка на ситуацията“	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Евгения Коцовска - председател на координационния съвет
Анализ на резултатите от Координационния съвет	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Евгения Коцовска - председател на координационния съвет
Актуализиране на едногодишния план от Координационния съвет на базата на резултатите от „оценката на ситуацията“, съдържащ дейности за превенция и интервенция <ul style="list-style-type: none"> • Планиране на конкретни дейности по превенция на ниво клас • Осигуряване на участие на учениците в подготовката, организирането и реализирането на дейностите по превенция • Планиране на конкретни дейности за реализиране на партньорство с родители • Актуализиране на процедури за действие при инциденти, работа по случай 	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Евгения Коцовска - председател на координационния съвет
Актуализиране на Етичен кодекс на институцията	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и	Евгения Коцовска - председател на координационния съвет

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
			тормоз	
Актуализиране на правила в Правилника за дейността на училището	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Миглена Нинова - директор, Евгения Коцовска - председател на координационния съвет
Въвеждане на Дневник за случаи на насилие и тормоз за съответната учебна година	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Евгения Коцовска - председател на координационния съвет
Изготвяне на годишен доклад от Координационния съвет и препоръки за създаване на по-сигурна образователна среда до ръководството на училището	-	м. септември, ежегодно	Създаване на среда, недопускаща прояви на насилие и тормоз	Евгения Коцовска - председател на координационния съвет
Осъществяване на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение	-	През цялата учебна година, ежегодно	Преодоляване на агресията и проблемното поведение	Снежана Карамелска – педагогически съветник
Своевременно идентифициране на учениците в риск от отпадане по образователни причини	-	м. септември, ежегодно	Подпомагане на учениците с образователни затруднения, които биха довели до отпадането им от образователната система	Снежана Карамелска – педагогически съветник, класни ръководители и учители по предмети
Включване на учениците от начален и прогимназиален етап в риск от отпадане по образователни причини в групите за целодневна организация на учебния ден	От бюджета на училището	м. септември, ежегодно	Подобряване на образователните резултати на учениците	Миглена Нинова - директор, Евгения Коцовска – главен учител
Провеждане на инициативи, насочени към намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини	От бюджета на училището, по НП и проекти	През учебната година, ежегодно	Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини	класни ръководители
Осъществяване на контрол на отразяване на отсъствията	-	През учебната година,	Намаляване на отсъствията	Миглена Нинова - директор

Дейност	Източник на финансиране	Срок за изпълнение (месец и година)	Очаквани резултати	Отговорници
1	2	3	4	5
		ежегодно	по уважителни и неуважителни причини	
Проследяване на продължаването на образование след завършен етап или степен на образование	-	м. юли, ежегодно	Недопускане на отпадането на ученици при завършване на етап или на основната степен на образование	Миглена Нинова – директор, Евгения Коцовска - администратор на ИСРМ и представител в екипа за обхват
Включване на родителите на ученици в риск от отпадане в училищни инициативи	От бюджета на училището, по НП и проекти	През учебната година, ежегодно	Промяна на отношението към училището на родителите	Миглена Нинова - директор, класни ръководители
Сътрудничество с обществения съвет, институции, неправителствени организации и фирми партньори в инициативи за превенция на отпадането от образователната система	От бюджета на училището, по НП, проекти и дарения	През учебната година, ежегодно	По-ефективна работа с уязвими групи ученици	Миглена Нинова – директор, Снежана Карамелска - педагогически съветник